

До 80-річчя від дня народження Ф.С.Арвата

О.Д.Бойко

Людина з великої літери

18 квітня 2008 р. виповнилося 80 років з дня народження людини красивої душі, світлого розуму, природної життєвої мудрості та неперевершеного таланту яскраво жити Федору Степановичу Арвату.

Якою він був людиною?

Людина–легенда. До сих пір із уст у уста передається легенда про те, що на поїзд у Ніжин Федора Степановича проводжав не лише весь його рідний філологічний факультет Чернівецького університету, де тривалий час він працював деканом, а й половина викладачів та студентів вузу.

Щось легендарне, містичне, таке по-справжньому гоголівське є і в тому факті, що рівно за двадцять років до переїзду до Ніжина, тепер вже у надзвичайно далекому 1956 р., молодий науковець Ф.С.Арват написав свою першу (підкреслюю першу) наукову працю, що мала назву: "Із спостережень над мовою перекладу І.Я.Франка поеми Гоголя "Мертві душі" (переклад фразеологізмів)"¹. До речі, це не випадковість і навіть не простий збіг обставин, адже до 1976 р. практично третину праць Федора Степановича складала студія пов'язані з Миколою Гоголем. Отже, його підсвідомо тягнуло до Ніжина, оскільки на матриці його долі саме цей населений пункт було вже запрограмовано, запрограмовано як старт потужного злету.

Людина–чудовий менеджер. Після приїзду Федора Степановича за його ініціативою до Ніжина з Чернівецького університету прибула ціла плеяда висококласних викладачів, яскравих особистостей. Таких як професори Домровський В.А., Арват Н.М., доценти

¹ Арват Ф.С. Із спостережень над мовою перекладу І.Я.Франка поеми Гоголя "Мертві душі" (переклад фразеологізмів) // Праці Одеського університету. – Т. 146. – Одеса, 1956.

Плаушевська О.В., Никоненко П.М., Січковська Т.В. та інші, які надали потужного поштовху розвитку вузу, адже вони не лише зберегли, а й примножили славу гоголівського навчального закладу. Менеджерські здібності Ф.С.Арвата виявилися і в тому, що він завжди міг вчасно помітити та підтримати здібну молодь. Судить самі: за період з 1990 р. до 1993 р. було захищено 39 кандидатських та 3 докторських дисертації, тобто фактично по 11 дисертацій щорічно. Це дуже гарний результат, для досягнення якого нам нині треба ще працювати і працювати.

Людина-бліскучий керівник. Можна по-різному ставитися до відзнак та соціалістичних змагань радянської доби, але те, що у ті часи отримати перемогу, як на республіканському, а тим паче на союзному рівні було надзвичайно складно, це загально визнаний факт. Тим яскравішими є перемоги наших попередників на чолі з професором Ф.С.Арватом Інститут не раз виходив переможцем серед педвузів України та СРСР, за що нагороджувався преміями та урядовими відзнаками. За високі досягнення вузу під керівництвом Федора Степановича його неодноразово відзначали високими державними нагородами: орденом Трудового Червоного Прапора, орденом Дружби народів та багатьма медалями. Але не лише нагороди говорять про Ф.С.Арвата, як про керівника. Спитайте про нього будь-кого зі старожилів цього вузу (байдуже, ким він працював при Федорі Степановичу – професором чи лаборантом) і ви побачите, як у співрозмовника загоряться очі, пожвавиться мова і обов'язково з'явиться посмішка, бо він згадав, згадав Арвата.

Людина-подвижник. Бурхлива енергія Федора Степановича завжди шукала нестандартних рішень, нових підходів, творчої реалізації. Саме з його ініціативи та за його підтримки в інституті було відкрито 7 нових кафедр та 9 спеціалізацій, відновлено історико-філологічний факультет, збудовано два гуртожитки та закладено будинок для викладачів, на території інституту з'явилися пам'ятники І.Безбородьку та Вчительці. Характерно та показово, що цей список можна продовжувати та продовжувати. Подвижництво Ф.С.Арвата знайшло свій вияв і у тому, що він став одним із засновників Академії педагогічних наук України. Федір Степанович отримав посвідчення академіка №7, що засвідчило його вклад як у розвиток освіти України, так і у процес створення Академії.

Людина – акумулятор позитивних емоцій. Коли ми чуємо тепер вже класичне: "Маємо свято!", то мимоволі посміхаємося і у нас з'являється згадка про щось веселе та приємне. Це ж який треба мати дивовижний Божий дар та позитивну емоційну енергетику, щоб після себе на десятиліття, втім, я думаю і на віки, залишити гранично просту, лаконічну та душевну фразу: "Маємо свято!" !

Людина–вроджений гуморист. Пам'ятаю, коли я спитав Федора Степановича про що він думав, під час вручення тоді ще інституту Прапора переможця всесоюзного соцзмагання, він, не замислюючись і не моргнувши оком сказав: "Що там думати, у цей момент треба дякувати та кланятись, дякувати та кланятись..."

На справді ж він далеко не всім дякував у такому режимі, і ще менше був схильним до того, щоб кланятись, тому що він був **людиною принципу.**

Ну і врешті-решт про найголовніше: Федір Степанович, якого ми пам'ятаємо і завжди будемо пам'ятати, був просто Людиною, Людиною з великої літери.